

**TÁMOP- 3.2.4.A - 11/1 – 2012 - 0056 „A tudás Patakja” című pályázat
2013. februári programjai**

Irodalmi est (3)

Időpont: 2013. február 09. 16:00 – 17:00
Téma megnevezése: Csokonai, a vidám természetű poéta
Előadó: Demkó Ferenc tanár
Helye: Sárospataki Református Kollégium, Gutenberg terem

Könyvtárismereti felkészítés (3)

Időpont: 2013. február 14. 9:45 – 10:45
Téma megnevezése: Referenz szolgáltatok a könyvtárban
Előadó: Misák Marianna könyvtáros
Helye: Sárospataki Ref. Kollégium Tudományos Gyűjteményei, Nagykönyvtár

Felolvasó ülés (2)

Időpont: 2013. február 15. 19:00 - 20:00
Téma megnevezése: Az isteni és emberi szó párbeszéde
Előadó: Dr. Imre Mihály egyetemi tanár
Helye: Sárospataki Ref. Teológiai Akadémia, Szikszai terem

Irodalmi kör (3)

Időpont: 2013. február 21. 17:00 – 18:00
Téma megnevezése: Csokonai Vitéz Mihály poéta, a sárospataki Kollégium híres diákja
Előadó: Veres Miklós irodalomtörténész
Helye: Sárospataki Református Teológiai Akadémia, Szikszai terem

Teológiai szakmai program (4)

Időpont: 2013. február 28. 19:00 – 20:00
Téma megnevezése: Zsarnay Lajos irodalmi illetve egyházpolitikai munkássága
Előadó: Misák Marianna könyvtáros
Helye: Sárospataki Református Teológiai Akadémia, Szikszai terem

Irodalmi est (3)

Időpont: 2013. február 09. 16:00 – 17:00

Téma megnevezése: Csokonai, a vidám természetű poéta

Előadó: Demkó Ferenc tanár

Helye: Sárospataki Református Kollégium, Gutenberg terem

MEGHÍVÓ

„A tudás Patakja”

Irodalmi est

A Sárospataki Református Kollégium
szeretettel meghívja Önt

Demkó Ferenc:

Csokonai, a vidám természetű poéta

című előadására

Időpontja:

2013. február 9. (szombat) 16 óra

Helyszín:

A Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei,
Gutenberg terem

Csokonai Vitéz Mihály, a vidám természetű poéta
(összefoglalás)

Az előadó már az elején meghatározta az előadása célját: megpróbálja árnyalni a címben tett megállapítást. Valójában vidám vagy szegény és szerencsétlen poéta volt Csokonai Vitéz Mihály? Hogyan történt az árnyalás? Hivatalos szakirodalom segítségével hívása által. Debrecezeni Attila, Csokonai Vitéz Mihály egyik legszakavatottabb mai ismerője a következőképpen kezdi Csokonairól szóló könyvét: „Csokonai, aki a boldogság poétájaként indult, maradandó inkább a boldogtalanság énekeseként lett.” Csokonai balsors sújtotta életútját nagyvonalakban ismerjük, a zárlat szimbolikus lehet: Gróf Rhédey Lajos feleségének a temetésén búcsúbeszédet mondott, melyben a lélek hallhatatlanságáról elmélkedett! A temetésen meghült, tüdőgyulladást kapott, ágynak esett és 1805. jan. 28-án, 32 évesen meghalt.

Csokonai Vitéz Mihály mindössze 20 évesen, 1793-ban írta meg költői hitvallását, ars poeticáját „A vidám természetű poéta” című versében, ahol vallomást tesz arról, hogy a könnyed rokokó életérzése vonzza. Zemplén vármegyei főjegyző, Puky István későbbi barátja Patakra „csábította” jogot tanulni. Csokonai úgy gondolta, hogy itt szabadabb a szellem és könnyebb a megélhetés. 1795. december 22-én érkezett Sárospatakra. Puky István feljegyzéseiből tudjuk, hogy a diákok és a tanárok meleg fogadtatásban részesítették. Eleinte lelkes volt, de jött a tavasz... ő odakint heverészett, ennek ellenére tudott mindent magánszorgalomból. Kedves, tréfás, szellemes, toleráns volt, a vakbuzgóságot nem szerette. Tisztelték, bár óvatosan barátkozott. Debreceni múltja miatt megfigyelték, jelentettek róla, a szabadszellemű költőről, ami később ki is derült. Közben dolgozott. Árpádról szóló hőskölteményt kezdte le írni, ami élete fő műve lett volna. Népdalokat gyűjtött, közreműködött az első magyar népdalgyűjtemény megjelenésében, ami büszkeséggel töltötte el. Közben mecénásokat, támogatókat keresett a környéken. Ám megunta az amúgy sem kedvelt jogot és nem is nagyon talált szponzorokat, ezért 1796. július 12-én felkereste szeretett tanárát, a híres Kövy Sándort, jelezte eltávozási szándékát s elbúcsúzott. Kövy megértette, s útravalóul szép latin nyelvű bizonyítványt állított ki.

A bor és a dohány szeretete végig kísérte életét. Mindig szerette a vidámságot. A humor sok költeményében megtestesült. Szerette a kicsivel faragatlanabb poénokat is

Összegzésül elmondható, hogy Csokonai vidámsága tudatosan megnyilvánul főként kezdeti ars poeticájában, rokokó költészetében, bordalokban, szerepdalokban, akár szerelmi költészetében is. Ha nem is elsődrendű életműként, de Csokonai egész életében fontos szerepet kapott a HUMOR. Bár alkotóként befelé forduló természetű volt, költőként, diákként, tanárként, barátként viszont társasági lény, s ezekben a kommunikációs szituációkban a humor gyakorlása egy magasrendű szellemi teljesítményt mutatott.

Közben a gimnázium néhány diákja Csokonai verseket szavalt, idézeteket olvasott fel, valamint nagy sikert aratott az előadó által megzenésített Csokonai vers előadása is.

Könyvtárismereti felkészítés (3)

Időpont: 2013. február 14. 9:45 – 10:45

Téma megnevezése: Referenz szolgáltatok a könyvtárban

Előadó: Misák Marianna könyvtáros

Helye: Sárospataki Ref. Kollégium Tudományos Gyűjteményei, Nagykönyvtár

MEGHÍVÓ

„A tudás Patakja”

Könyvtárismereti felkészítés

A Sárospataki Református Kollégium
szeretettel meghívja Önt

Misák Marianna:

Referenz szolgáltatok a könyvtárban
című előadására

Időpontja:

2013. február 14. (csütörtök) 9,45 óra

Helyszín:

Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei,
Nagykönyvtára

Referenz szolgáltatok a könyvtárban (összefoglalás)

2013. február 14-én tematikus foglalkozás keretén belül foglalkoztunk a gimnáziumi hallgatókkal a fenti témával. Kissé furcsán hangzik első hallásra a cím, így először tisztáznunk kellett, hogy pontosan mit is jelent a referenz szolgáltat értelmére és tartalmára nézve. Szinte minden szolgáltató feladatot ellátó intézmény végez referenz feladatokat. A könyvtárban ez nyilván speciális formában jelenik meg és van jelen. Miután sikerült a pontos meghatározást és annak tartalmi jelentését tisztáznunk, rátértünk, hogy a gyakorlatban ez hogyan is néz ki. Szituációs játékokkal próbáltam a hallgatóság segítségével szemléltetni, hogy milyen a jó, illetve a megkívánt referenz szolgáltat. Továbbá, hogy miben is nyilvánul meg ez a fajta munkaterület a könyvtár és a könyvtáros életében. Majd pedig, hogyan változik a szolgáltat az idő, a kutatók, olvasók igényeinek megfelelően, s melyek benne az állandó tartalmak.

Felolvasó ülés (2)

.Időpont: 2013. február 15. 19:00 - 20:00
Téma megnevezése: Az isteni és emberi szó párbeszéde
Előadó: Dr. Imre Mihály egyetemi tanár
Helye: Sárospataki Ref. Teológiai Akadémia, Szikszai terem

MEGHÍVÓ

„A tudás Patakja”

Felolvasó ülés

A Sárospataki Református Kollégium
szeretettel meghívja Önt

Dr. Imre Mihály:

Az isteni és az emberi szó párbeszéde
című előadására

Időpontja:

2013. február 15. (péntek) 19 óra

Helyszín:

Sárospataki Református Teológiai Akadémia,
Szikszai terem

Az isteni és az emberi szó párbeszéde (összefoglaló)

Az itt következő tanulmányok az elmúlt másfél évtized terméséből származnak, legfontosabb kutatási témaköreimhez kapcsolódnak, amelyek azonban gyakran több évtizedes múltra tekintenek vissza. Ezek a témák önálló monográfiák, szerkesztett kötetek, forráskiadványok, gyűjteményes vagy konferencia-kötetekben közölt tanulmányok formájában kerültek a szakmai nyilvánosság elé. (16—18. századi toposzkutatás, a retorikatörténet elméleti problémái, azok alkalmazása, Szenci Molnár Albert életművének tovább bővített strassburgi és hesseni kontextusa, a 16—17. századi zsoltárköltészet magyar és német változatai, liturgia- és költésztörténeti jellemzőik; 16-18. századi neolatin költészet, a reformáció történetteológiai rendszereinek ikonográfiai és identitástörténeti kapcsolatai, kései pietizmus és barokk, fiziko-teologizmus összefonódása.) A kötet tanulmányai tulajdonképpen a felsoroltak gondolatmenetének kiegészítői, tovább gondolásai.

A kötet legtöbb írásának van egy mélyen fekvő, alapvető jellemzője, amely *az isteni és emberi szó teológiai-filozófiai, művészetelméleti antropológiai és szövegelméleti, beszédművészeti összefüggését érzékeli és ennek a dús szövedékét vizsgálja, értelmezi*. Ez a mély összefüggés a reformáció századában - és még a következő században is - kultúratudományi alapvetésnek is nevezhető, amely horizontálisan és vertikálisan átjárja a korszak művészetelméleti rendszereit, kiváltképpen a beszédművészettel megalkotott liturgikus-homiletikai-retorikai-poétikai jellegű szövegeket. Ez a konstrukció a 16. századtól hatékony és átfogó volt a 18. század utolsó negyedéig, a magyar protestantizmus nyelvszemlélete, beszédművészeti állásfoglalásai, liturgikus, homiletikai eljárásai ezt széles körben bizonyítják. Az emberi szó jelentéspotenciálját az ókor és reneszánsz retorikai-beszédművészeti arzenálja szolgáltatja, értelmezi a reformáció számára.

Irodalmi kör (3)

Időpont: 2013. február 21. 17:00 – 18:00

Téma megnevezése: Csokonai Vitéz Mihály poéta, a sárospataki Kollégium híres diákja

Előadó: Veres Miklós irodalomtörténész

Helye: Sárospataki Református Teológiai Akadémia, Szikszai terem

MEGHÍVÓ

„A tudás Patakja”

Irodalmi kör

A Sárospataki Református Kollégium
szeretettel meghívja Önt

Veres Miklós:
Csokonai Vitéz Mihály poéta,
a Sárospataki Kollégium híres diákja
című előadására

Időpontja:

2013. február 21. (csütörtök) 19 óra

Helyszín:

Sárospataki Református Teológiai Akadémia,
Szikszai terem

Csokonai Vitéz Mihály poéta, a Sárospataki Kollégium híres diákja
(összefoglalás)

A Sárospataki református Kollégium Nagykönyvtára által elnyert „A tudás Patakja” című pályázat keretében a soron következő és egyben egykori híres pataki diákokról szóló előadásra február 21-én került sor a Teológiai Akadémia Szikszai termében. Veres Miklós irodalomtörténész tartott figyelmet lebilincselő előadást Csokonai Vitéz Mihály poéta, a Sárospataki Kollégium híres diákja címmel.

Az alkalmunkon a gimnázium diákjain és a teológia hallgatóin kívül jelen voltak a Sárospataki Irodalmi Olvasókör tagjai is.

Az előadás előtt részlet hangzott el **Saint Saëns: A hattyú** c. darabjából, csellón közreműködött *Melles Tivadar*, Református Gimnáziumunk végzős diákja.

Csokonai Vitéz Mihály: A reményhez c. versét *Czabányi Attila*, a Comenius Tanítóképző Főiskola végzős hallgatója adta elő. **Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor** c. költeményét *Engly Sáron*, Református Gimnáziumunk végzős diákja előadásában hallgattuk meg, **Csokonai Vitéz Mihály: A Szabadsághoz** c. versét *Melles Tivadar* közvetítette.

A bevezető műsor záróakkordjaként *Czabányi Attilától* hallgattuk meg gitárra komponált instrumentális zenéjét.

Ezt követően az előadó négy fontos pont köré tömörítette előadását:

1. A „Cimbalom húrjai”

Csokonai Vitéz Mihály korának, sőt az egész magyar irodalomnak egyik legsokoldalúbb, legváltozatosabb módon alkotó költője volt. Kortársaitól a Cimbalom becenevet kapta, mert amilyen

különböző hangon képes megszólalni egy cimbalom, annyi irányzatban, műfajban, érzelmi állapotban tudott alkotni.

Hallhattunk emberi erényeiről, képességeiről, zsenialitásáról, hangulatairól és stílusirányainak gazdagságáról.

2. Miképpen zengett a „Cimbalomnak” húrja Debrecenben, Sárospatakon, Pozsonyban, Komáromban, Kisasszondon, Csurgón, Nagyváradon.

3. Mire tanít bennünket egy élet, azaz Csokonai életének veszteséglistája? Mindig fel lehet állni, mindig újra lehet kezdeni. Kitartásra, határozottságra, egyenes jellemre, elvekhez való hűségre figyelmeztet.

4. Egy Csokonai- emlék továbbélése a XXI. század drámairodalmában. Az előadó említést tett Szabó Magda: Macskák szerdája (alcíme: Szent Bertalan nappala) című drámájáról. A dráma Csokonai kollégiumi éveinek utolsó időszakáról szól. A mű középpontjában Csokonainak és a város főbírójának, Domokosnak a kapcsolata, valamint az ő választásai állnak. Az alcím, Szent Bertalan nappala, a történelmi Szent Bertalan éjszakáját juttatja eszünkbe, ahol a vallási különbségek miatt több száz ember életét ontották ki. Csokonai kirúgatása a Kollégiumból, maga Szent Bertalan nappala.

Teológiai szakmai program (4)

Időpont: 2013. február 28. 19:00 – 20:00

Téma megnevezése: Zsarnay Lajos irodalmi illetve egyházpolitikai munkássága

Előadó: Misák Marianna könyvtáros

Helye: Sárospataki Református Teológiai Akadémia, Szikszai terem

MEGHÍVÓ

„A tudás Patakja”

Teológiai szakmai program

A Sárospataki Református Kollégium
szeretettel meghívja Önt

Misák Marianna:

Zsarnay Lajos irodalmi illetve egyházpolitikai munkássága

című előadására

Időpontja:

2013. február 28. (csütörtök) 19 óra

Helyszín:

Sárospataki Református Teológiai Akadémia,
Szikszai terem

Zsarnay Lajos irodalmi és egyházpolitikai tevékenysége (összefoglalás)

Zsarnói Zsarnay Lajos, egykori pataki tanár és Tiszáninneri püspök nevét napjainkban kevesen ismerik. Sokak számára az sem ismeretes, hogy egyházkerületünk püspökei között tartjuk őt számon. Igaz, nem volt hosszú az az idő, amit püspöki tisztségében tölthetett (1860-1866). Gimnáziumi éveit, illetve akadémiai tanulmányait Sárospatakon végezte, majd pedig 1831-től a Kollégium tanára. Először a jogi, majd a gyakorlati teológiai tanszék oktatója. Nemcsak az oktatás terén, de irodalmi munkásságával, majd pedig egyházpolitikai tevékenységével is beírta magát a történelembe. A pátensharc idején kifejtett - jogi ismereteit és jártasságát nem nélkülözhető – munkája, harca szintén méltatlanul merült feledésbe.

A Sárospataki Kollégiumért, az egyházkerületért – először mint püspök-helyettes, majd pedig mint a kerület püspöke – folytatott munkája, kitartó, lelkes küzdelme példája lehet jelen nemzedékünknek.

